

Eylül
2025



D2.3 Yeşil Tik Kalite Etiketi Raporu

Project Number: 101133365

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the Green Tick Project Partners only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.



Co-funded by
the European Union

İçerik

İçerik	1
Şekiller	1
Sosyal Medya Hesapları ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi.....	2
1. Giriş	2
2. Metodoloji	2
2.1. Green Tick İşaret Değerlendirme Formu	3
2.2. Araştırma Stratejisi	4
2.3. SM Hesaplarının ve Uygulamaların Değerlendirme İçin Bilgilendirilmesi	5
3. Bulgular	7
3.1. Kategorilere Göre Analiz (Sosyal Medya ve Uygulamalar)	7
3.2. Alanlara Göre Analiz	8
3.3. Ülkelere göre analiz	11
3.4. Platformlara göre analiz	14
4. SM Hesaplarına/Uygulamalarına Verilen Geri Bildirimlerin Yorumlanması	18
5. Önerilen İyileştirmeler	20
5. Sonuç	21

Şekiller

Şekil 1. Değerlendirme Formu	4
Şekil 2. Kategoriye Göre Değerlendirme Sonuçları	8
Şekil 3. Alanlara göre analiz	9
Şekil 4. Değerlendirme için Ülke Dağılımı	12
Şekil 5. Ülkeler için Dağılım Grafiği	12
Şekil 6. Platformların Değerlendirilmesi (Uygulamalar ve Sosyal Medya)	15
Şekil 7. Platformlar için Dağılım Grafiği	16





Co-funded by
the European Union

Sosyal Medya Hesapları ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi

1. Giriş

Green Tick Projesi, bilgiye erişimin her zamankinden daha kolay olduğu, ancak kaynakların dağınık ve güvenilmez olması nedeniyle önemli zorlukların ortaya çıktığı bir dönemde, özellikle gençlerin sağlığı ve refahını doğrudan etkileyebilecek içeriklerle ilgili olarak önemli bir adım atmaktadır. Proje, bilgi kalitesini artırmak, dijital okuryazarlığı güçlendirmek ve tüm paydaşlar arasında hesap verebilirliği teşvik etmek için çözümler sunmaktadır. Bu kapsamda; Green Tick Projesi kapsamında yapılan analizleri kullanarak, bu alanın sürekli gelişimi ve denetimi için somut kılavuzlar ve standartlar hazırlamak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, bu rapor Green Tick Projesi kapsamında yapılan analizlerin sonuçlarını sunmaktadır. Rapor, tablolar ve grafikler, veri açıklamaları, geri bildirim analizi, önerilen metodolojik iyileştirmeler ve bu konuda ilk ve özel olarak geliştirilmiş olan veri toplama kontrol listesini içermektedir.

2. Metodoloji

Altı ülkeden (Türkiye, Yunanistan, İtalya, İspanya, Slovenya ve Portekiz) yedi ortak olan Green Tick konsorsiyumu, diyet, sağlık ve sporla ilgili sosyal medya (SM) hesaplarını ve akıllı telefon uygulamalarını sistematik olarak inceledi. Toplam 1.200 sosyal medya hesabı ve mobil uygulama kapsamlı bir şekilde incelendi; ancak, yalnızca 955'i tam değerlendirme kriterlerini karşıladı. Bu değerlendirme, üç farklı türde sonuç ortaya çıkardı.

✅ **Green Tick** – Tüm temel kriterleri tam olarak karşılıyor.

⚠️ **Needs Improvement** – Bazı alanların iyileştirilmesi gerekiyor.

❌ **Rejected** – Minimum gereksinimleri karşılamıyor ve önemli eksiklikler var.

Sosyal medya hesapları ve uygulamaları, profesyonellik, içerik kalitesi, güvenilirlik, geçerlilik ve riskler açısından eleştirel bir değerlendirmeye olanak tanıyan, aşağıda ana hatlarıyla ortaklaşa geliştirilen form kullanılarak değerlendirildi.





Co-funded by
the European Union

2.1. Green Tick Değerlendirme Formu

Aşağıdaki ekran görüntüleri değerlendirme formlarını göstermektedir. Form, sosyal medya hesaplarını, uygulamaları ve sürdürülebilirliği değerlendirmek için özel olarak tasarlanmış üç ayrı bölüm halinde yapılandırılmıştır.

[Şevki ERDEM SM] [17.07.2025] .XLSX ☆ 📁 ☁

Dosya Düzenle Görünüm Ekle Biçim Veri Araçlar Yardım

Menüler 100% 123 Varsa...

A	B	C	D	E	F
Kategori	Social Media Account				
Alan	Health				
ÜLKE	TÜRKİYE				
İSİM	Prof. Dr. Şevki Erdem				
URL:	https://www.facebook.com/profdrsevkierdem?locale=tr_TR				
Platform:	FaceBook				
Takipçi	20k-50k				
	SOSYAL MEDYA	UYGULAMA		Ek Data:	Sürdürülebilirlik(max 35 puan)
Skor Sonucu	62.4	0		PUAN:	19
GREEN TICK:	Geliştirme Gerekli	Ret			
Organizasyon:	BPOYS				
İnceleyen Kişi:	KORAY ÖZKAN				
İncelenme Tarihi:	16/07/2025				
İnceleyen Ülke:	TÜRKİYE				
Son Güncelleme	Yorum				

A	B	C	D	E	F	G
#1						
LINK [video / post / infographic]	https://www.facebook.com/photo/?fbid=1278631680319071&set=a.25531451931746					
Statement				SCORE (1-5)		Comments
Hesaplar yanıltıcı, abartılı veya yanlış iddialarda bulunmaz				5		
Bilgilerinin bilime veya uzman bilgisine dayandığını belirtir				3		
Kaynaklar (ör. çalışmalar, makaleler) videoda veya açıklamada açıkça belirtilir				1		
Nevin kişisel görüş olduğu ve nevin araştırmaları desteklediği açıklar				3		
İçerik dengeli ve sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik eder				5		
Mesajlarda suçluluk, utanç veya baskı kullanılmaz				5		
Hesaplar beden, cinsiyet, yaş, ırk vb. temelinde ayrımcılığı teşvik etmez				5		
Hesaplar sosyal karşılaştırmaya neden olmaz				5		
Promosyonlar ve reklamlar açıkça etiketlenir				2		
				SCORE:	34	



Co-funded by
the European Union

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2	NAME LASTNAME / Nickname						
3							
4	Statement					SCORE (1-5)	Comments
5	Kişi, eğitim geçmişini ve uzmanlık alanını (örneğin beslenme, sağlık, fitness) açıkça belirtir.					5	
6	Mesleki deneyimlerini ve ne yaptıklarını açıkça paylaşır.					5	
7	Nitelikleri hakkında yanlış bir izlenim yaratmaz (örneğin, doktor değilse doktor gibi davranmazlar).					5	
8	Güvenilir veya tanınmış profesyoneller veya kurumlara (örneğin üniversiteler, tıp uzmanları) iş birliği yapar.					4	
9	Ücretli ortaklıklar konusunda şeffaftır ve sponsorlu içeriği açıkça işaretler.					2	
10	İçerikleri sağlıklı alışkanlıkları ve olumlu bir öz imajı teşvik eder.					5	
11	Aşırı diyetleri, "mucize" çözümleri veya güvenli olmayan uygulamaları teşvik etmez.					5	
12						SCORE	31
13							

Şekil 1. Değerlendirme Formu

2.2. Araştırma Stratejisi

Etik hususlar dikkate alınarak, yalnızca kamuya açık hesaplar ve açık erişim içeriğine sahip uygulamalar dahil edildi. Mobil uygulamalar için seçim, her ikisine de AB ve Erasmus+ ortak ülkelerinden tamamen erişilebildiğinden Google Play Store ve Apple App Store ile sınırlıydı.

Sosyal medya için en çok kullanılan platformlar olan Instagram, YouTube, TikTok, Twitter ve Facebook seçildi. İçerik, aşağıda listelenen arama terimleri kullanılarak İngilizce ve altı ortak ülkenin dilinde incelendi. Bu kapsamlı arama terimleri aşağıda yer almaktadır.



Co-funded by
the European Union

#fitness(Country name or International Country code) #nutrition #healthylifestyle
#fit(Country name or International Country code) #personaltrainer #homeworkout
#healthyfood #nutritionist #physicalactivity #motivation #fitness content creator #gym
influencer #workout coach Instagram #bodyweight training influencer #home fitness
trainer #strength training influencer #HIIT workout influencer #female fitness influencer
#male fitness influencer #fitness motivation #personal training coach social media
#fitness transformation influencer #sport performance coach #nutrition influencer
Instagram #healthy food blogger #vegan nutritionist influencer #plant-based diet
influencer #holistic health coach #meal prep influencer #dietitian social media #weight
loss coach #nutrition content creator #gut health influencer #low carb lifestyle
influencer #intuitive eating coach #wellness influencer #healthy lifestyle blogger
#mindfulness and wellness content creator #mental health and fitness influencer #self-
care coach #well-being advocate social media lifestyle coach #recovery and injury
prevention influencer #holistic wellness influencer #sleep and recovery coach

2.3. SM Hesaplarının ve Uygulamaların Değerlendirme İçin Bilgilendirilmesi

Konsorsiyum olarak, açık erişimli içeriklerini değerlendirmemize rağmen, hesap ve uygulama sahiplerini/geliştiricilerini bu gelişme hakkında bilgilendirmeye karar verdik. Bu karar yasal sorumluluklardan kaçınmak ve daha da önemlisi etik değerlere sahip kalmak için tercih edildi.

O nedenle bu raporun sadece açık erişimli içerikler üzerine olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda, aşağıdaki mesaj hazırlandı ve onlara iletildi.





Co-funded by
the European Union

Konu: Profil Değerlendirme Bildirimi – “Green Tick” Etiketini Alma Fırsatı

Sosyal medya profilinizin, spor, sağlık ve beslenme alanlarında yüksek kaliteli ve güvenilir içeriği teşvik etmeyi amaçlayan uluslararası bir girişim olan Erasmus+ Spor Projesi (AB tarafından finanse edilmektedir) kapsamında profesyonel bir değerlendirmenin parçası olacağınızı bildirmek isteriz.

Bu değerlendirmenin amacı, kamuoyunu etkileyen influencerlar, içerik oluşturucular ve dijital araçlar arasında, özellikle genç nesiller arasında şeffaflık, profesyonellik ve etik bütünlüğü sağlamaktır. Bu girişimle, bu alanlarda uygun ve sorumlu içerik olarak kabul edilenler konusunda net bir rehberlik sunmayı amaçlıyoruz.

Değerlendirme aşağıdaki alanları kapsayacaktır:

- **İçerik üreticisi olarak rolünüz** – nitelikleriniz, kurumlarla olan bağlantılarınız, yasalara uygunluk ve ortaklıklarda şeffaflık dahil.
- **Sosyal medya içeriğiniz** – güvenilirliği, doğruluğu, kapsayıcılığı ve genel etkisi.
- **Tanıtımını yaptığınız veya kullandığınız dijital uygulamalar (varsa)** – veri koruma, güvenlik, bilimsel doğruluk ve sağlıklı alışkanlıkları desteklemeye odaklanmak.

Değerlendirme süreci hakkında not:

Değerlendirme, yalnızca profilinizde kamuya açık içeriklere (gönderiler, videolar, açıklamalar ve ortaklıklar hakkında kamuya açık bilgiler gibi) dayalı olarak yapılacaktır. Bu, AB tarafından finanse edilen bir projenin parçası olarak yürütülen, profesyonel ve müdahaleci olmayan bir incelemedir. Amacı, güvenilir, kapsayıcı ve sağlıklı destekleyen dijital iletişime katkıda bulunan içerik oluşturucuları tanımak ve desteklemektir.

Bu sürece katılımınız zorunlu değildir, ancak aktif olarak katılmanızı şiddetle tavsiye ederiz. Geri bildirim alın, içeriğinizi geliştirin ve Green Tick etiketi ile tanınan yaratıcıların giderek büyüyen ağına katılın.

Değerlendirmenin ardından profilinize aşağıdaki durumlardan biri atanacaktır:

✓ **Green Tick** – Tüm temel kriterleri tam olarak karşılıyor.

△ **Needs Improvement** – Bazı alanların iyileştirilmesi gerekiyor.

✗ **Rejected** – Minimum gereksinimleri karşılamıyor ve önemli boşluklar var.

Profiliniz Green Tick için hemen uygun değilse, gerekli standartları nasıl iyileştirebileceğiniz ve karşılayabileceğiniz konusunda özel öneriler alacaksınız. Böylece Green Tick listesine girebilirsiniz.





3. Bulgular

6 ülkeden (Türkiye, Yunanistan, İtalya, İspanya, Slovenya ve Portekiz) ve yedi ortak olan **Green Tick konsorsiyumu**, diyet, sağlık ve sporla ilgili sosyal medya hesaplarını ve akıllı telefon uygulamalarını sistematik olarak inceledi. Bu sonuçlar 4 farklı başlık altında aşağıda ele alınmıştır.

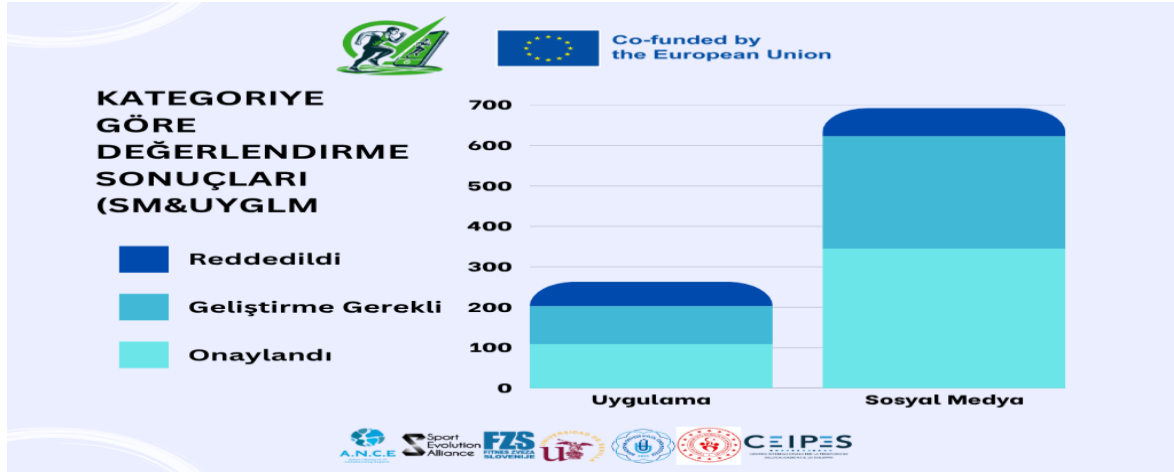
3.1. Kategorilere Göre Analiz (Sosyal Medya ve Uygulamalar)

Dijital dünyada uygulama odaklı konulardan ziyade diyet, sağlık ve spor odaklı sosyal medya hesaplarının bulunması, değerlendirme sayılarına da bu farklılığı yansıtmaktadır. Bu bağlamda; sosyal medya hesaplarının ve uygulamalarının onaylanma oranları gibi sonuçların oranı genel olarak benzerdi. Aşağıdaki şekilde görüleceği üzere; sosyal medya ve uygulamaların gençler için birincil bilgi kaynağı olduğu günümüzün dijital dünyasında, onlara güvenilir bir ortam sağlamak çok önemlidir. Ancak analiz sonuçları oldukça endişe vericidir: sağlık, spor ve beslenme alanlarında sosyal medya yalnızca yaklaşık %52 onay alırken, hesapların yaklaşık tamamen %6,5'i reddedilmektedir. Daha da endişe verici olan ise uygulamalara ilişkin rakamlardır: uygulamaların yarısından azı (%47,31) onaylanırken, %49,23'ü düzeltme gerektiriyor ve %3,46'sı tamamen uygunsuzdur. Ortalama olarak bu, bu alanlardaki sosyal medya ve dijital uygulamaların içeriklerinin yalnızca yarısının uygun, güvenilir ve profesyonel olarak desteklendiği anlamına gelmektedir. Diğer yarısı ise ya şüpheli ya da yanıltıcıdır.

Kategori	n	Onaylandı (O)	Düzenleme Gerekli (DG)	Reddedildi (R)	O %	DG %	R %
Uygulama	263	109	94	60	45.7	49.4	4.9
SM Hesabı	692	345	278	69	49.8	40.2	10
Toplam	955	454	372	129			



Co-funded by
the European Union



Şekil 2. Kategoriye Göre Değerlendirme Sonuçları

Araştırmalar, gençlerin neredeyse yarısının sosyal medya içeriğiyle etkileşim kurdukları için sağlık davranışlarını doğrudan değiştirdiklerini gösterdiğinden (Goodyear ve ark., 2018), diyet, sağlık ve sporla ilgili şüpheli veya yanıltıcı dijital içeriğin bolluğu, sağlık sorunları, yeme bozuklukları ve yaralanmaların yanı sıra daha geniş psikolojik ve refah sorunlarının gelişmesi de dahil olmak üzere önemli riskler oluşturmaktadır. Bu durum, Green Tick projesinde öngörüldüğü gibi, içeriği doğrulamak ve sertifikalandırmak için bir sistem kurulmasının aciliyetini daha da vurgulamaktadır.



Öneri

Onaylanmış profillerin ve içeriklerin payını artırarak, gelecek nesillerin yüksek kaliteli, doğrulanmış ve uzman destekli bilgilere erişmesini sağlayabiliriz. Ancak bu şekilde onlara sağlıklı yaşam tarzlarını, sorumlu karar vermeyi ve eleştirel düşünmeyi teşvik eden güvenli bir dijital ortam sunabiliriz.



Co-funded by
the European Union

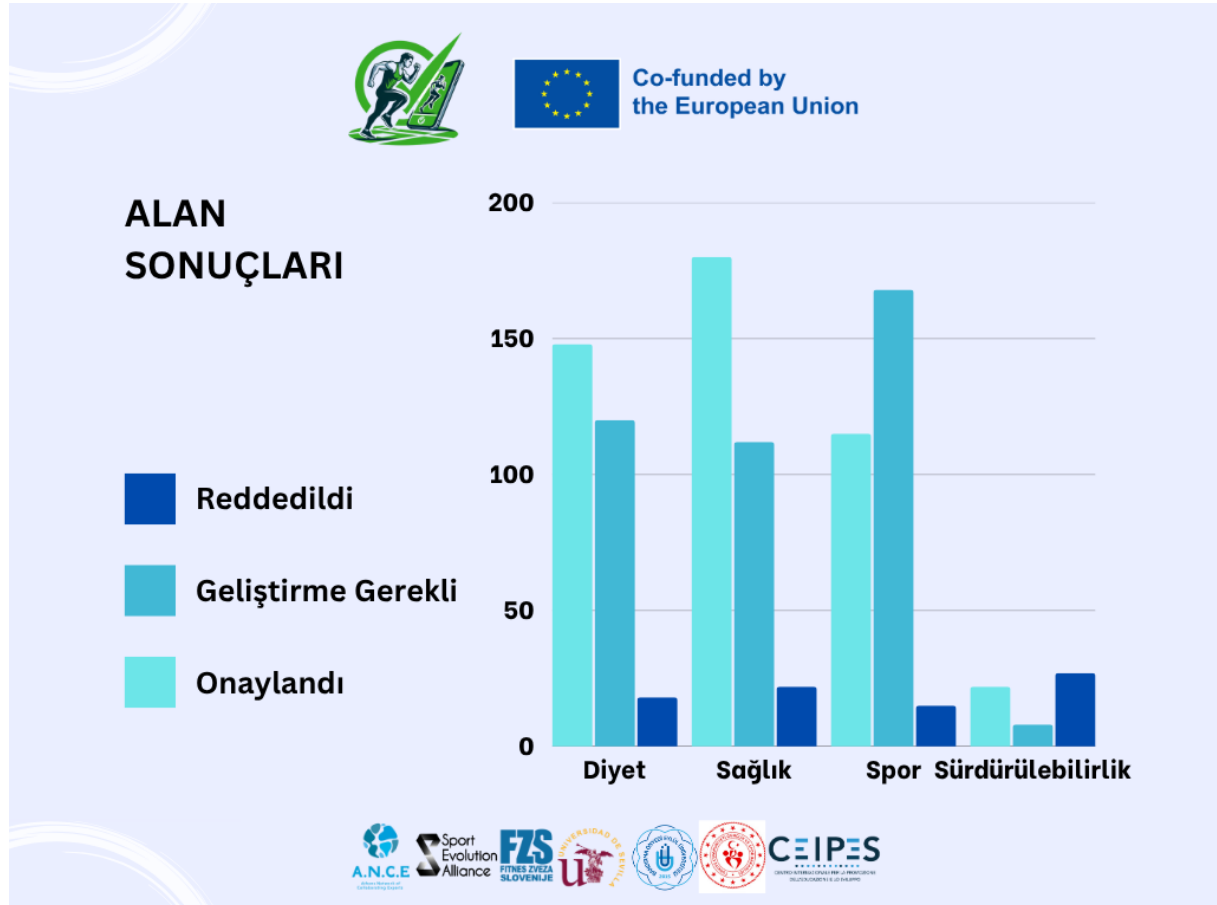


Co-funded by
the European Union

3.2. Alanlara Göre Analiz

Green Tick projesi ve dolayısıyla bu rapor, birbiriyle bağlantılı üç alana odaklanmaktadır: beslenme, sağlık ve spor. Bu alanlarda sürdürülebilirliğe de özel önem verilmektedir. Bu alanlarla ilgili inceleme sonuçları aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Alan	n	Onaylandı (O)	Düzenleme Gerekli (DG)	Reddedildi (R)	O %	DG %	R %
Diyet	286	148	120	18	51.75	41.96	6.29
Sağlık	314	180	112	22	57.32	35.67	7.01
Spor	298	115	168	15	38.59	56.38	5.03
Sürdürülebilirlik	57	22	8	27	38.6	14.04	47.37
Toplam	955	465	408	82	48.69	42.72	8.59



Şekil 3. Alanlara göre analiz





Co-funded by
the European Union

Bireysel alanlardaki içeriğin analizi, gençlerin ve kullanıcıların sosyal medya ve uygulamalar aracılığıyla günlük olarak aldıkları bilgilerin kalitesinde önemli farklılıklar olduğunu açıkça göstermektedir. Sağlık ve beslenme alanları en güvenilir alanlar olarak öne çıkmakta ve en yüksek onay oranlarına ulaşmaktadır: Sağlık için bu oranlar %57,3 ve beslenme için %51,7'dir. Bu, bu alanların nispeten daha fazla profesyonel destek ve doğrulama içeren içerik barındırdığını göstermektedir, ancak durum hala tatmin edici olmaktan uzaktır. Spor alanında ise analiz, düzeltme gerektiren içeriğin daha büyük bir paya sahip olduğunu göstermektedir (%56,3). Bu da, içeriğin genellikle yeterince açık, kapsamlı veya profesyonel olarak doğrulanmış olmadığı ve bu alanda önemli ölçüde iyileştirme yapılabileceği anlamına gelmektedir.



Öneri

Bu alanlarda sürdürülebilirlik de dahil olmak üzere diyet, sağlık, sporla ilgili şüpheli veya yanıltıcı dijital içeriğin çok fazla olması endişe vericidir. Sonuç olarak, bu alanlarda güçlü dijital medya okuryazarlığı geliştirmek, doğrulanmamış, güvenilmez ve güvenli olmayan çevrimiçi bilgilere karşı koruma sağlamak için gereklidir.



Co-funded by
the European Union



Özellikle endişe verici olan, bazı onaylanmış içeriğe rağmen, aynı zamanda en yüksek reddedilme oranını (47,3%) kaydeden sürdürülebilirlik alanının durumudur. Bu, sürdürülebilirlik uygulamaları ve çevresel sorumluluğun sıklıkla yetersiz ve hatta yanıltıcı bilgilerle birlikte sunulduğunu ve bunun da kullanıcıların yanlış kararlar almasına yol açabileceğini göstermektedir. Özetle, bu sonuçlar dijital içeriğin kalitesinin sistematik olarak doğrulanmasının ve Green Tick etiketi verilmesi için net standartlar belirlemenin önemini teyit etmektedir. Ancak bu şekilde, gençlerin güvenilir bilgilere erişebilmelerini sağlayabilir ve sağlıklarına, çevreye veya yaşam tarzlarına zarar verebilecek yanıltıcı içeriklerden kaçınabiliriz.

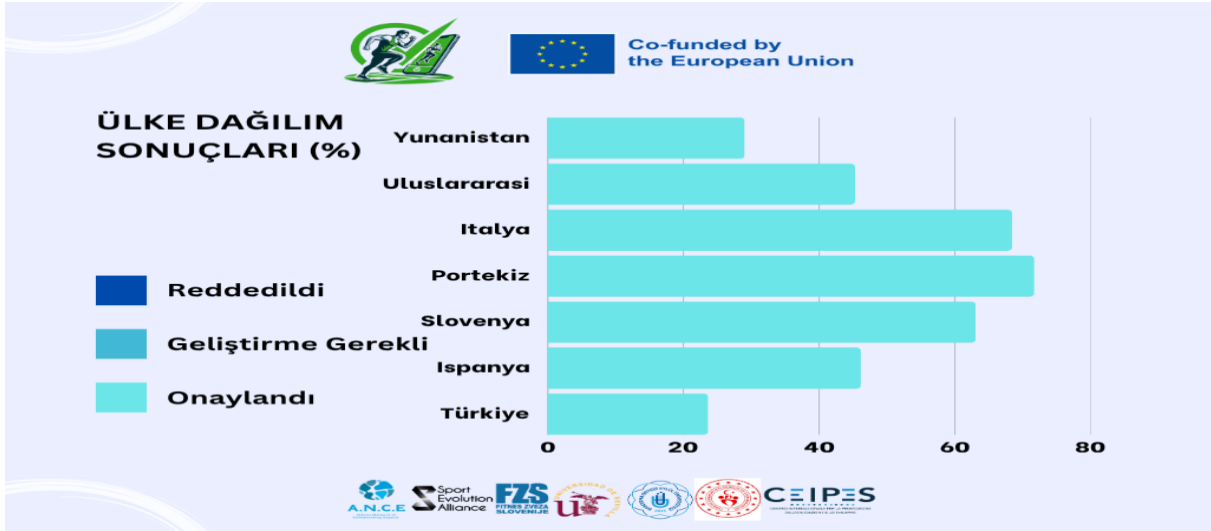
3.3. Ükelere göre analiz

Green Tick projesi altı ülkede uygulanmaktadır: Yunanistan, İtalya, Portekiz, Slovenya, İspanya ve Türkiye (Koordinatör). Bu rapor, bu alanlarda beslenme, sağlık, spor ve sürdürülebilirliğe odaklanan uluslararası sosyal medya hesapları ve mobil uygulamaların değerlendirmesini de içermektedir. Aşağıdaki şekil, 6 farklı ülke ve uluslararası inceleme sonuçlarını göstermektedir.

Ülke	n	Onaylandı (O)	Düzenleme Gerekli (DG)	Reddedildi (R)	O %	DG %	R %
Yunanistan	93	27	62	4	29.03	66.67	4.3
Uluslararası	234	106	112	16	45.3	47.86	6.84
İtalya	133	91	26	16	68.42	19.55	12.03
Portekiz	106	76	19	11	71.7	17.92	10.38
Slovenya	111	70	37	4	63.06	33.33	3.6
İspanya	130	60	67	3	46.15	51.54	2.31
Türkiye	148	35	85	28	23.65	57.43	18.92
Toplam	955	465	408	82			

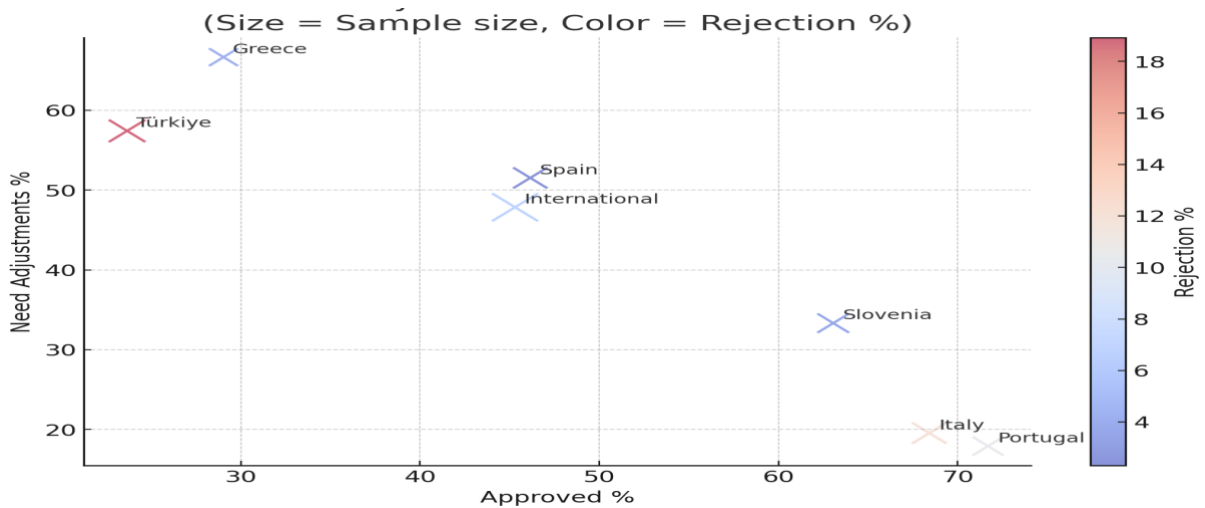


Co-funded by
the European Union



Şekil 4. Değerlendirme için Ülke Dağılımı

Sağlık, spor, beslenme ve bu alanlardaki sürdürülebilirlik ile ilgili içeriklerin analizi, ülkeler arasında büyük farklılıklar olduğunu açıkça göstermektedir. Bu farklılıklar, muhtemelen değişen kalite standartları, uzman kaynaklara erişim ve dijital içerik oluşturmada yerel uygulamaların bir sonucudur. Aşağıdaki şekil, bu değerlendirmede ülkelerin karşılaştırmasını göstermektedir. Türkiye ve Yunanistan benzer eğilimler sergilerken, İtalya ve Portekiz birbirine çok yakındır. İspanya'nın sonuçları uluslararası ortalamaya yakinken, Slovenya uluslararası referans değerinden daha iyi performans göstermesine rağmen en iyi performans gösteren ülkelerin gerisinde kalmaktadır.



Şekil 5. Ülkeler için Dağılım Grafiği





Ancak, finansal, zaman ve dil kısıtlamaları nedeniyle, sosyal medya hesapları ve uygulamalarının değerlendirmesi, bağımsız iki kişinin değerlendirmesi (peer review) yerine her bir ortak kuruluşun çalışanları tarafından tek bir inceleme olarak gerçekleştirildi. Bu durum, değerlendirme formu ortaklaşa geliştirilmiş ve değerlendiriciler için iç eğitim verilmiş olsa da, sürece kaçınılmaz olarak bir derece öznellik katmaktadır. Gelecekteki değerlendirmelerde daha fazla objektiflik sağlamak için, bağımsız değerlendirme sürecinin benimsenmesi gerekli olacaktır.

İtalya ve Portekiz, yaklaşık %70 onay oranıyla en güçlü ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Bu, bu ülkelerden gelen içeriklerin çoğunlukla profesyonel kriterleri karşıladığı, çoğunlukla doğrulanabilir olduğu ve kullanıcılara yüksek düzeyde güvenilirlik sunduğu anlamına geliyor. Bu sonuçlar, dijital içerik oluşturmaya yönelik etkili yaklaşımlara ve içerik oluşturucuların bilgi kalitesinin önemine ilişkin farkındalıklarının artmasına işaret ediyor. Buna karşılık, Yunanistan ve Türkiye en düşük onay oranlarına sahip bulunmaktadır: Yunanistan %29, Türkiye ise sadece %23. Bu iki ülkede, içeriğin çoğu ya şüpheli ya da yetersizdir. Yunanistan ve Türkiye'de özellikle dikkat çeken nokta, dijital içeriklerin yarısından fazlasının düzeltme gerektirmesidir. Bu da, gönderilerin genellikle eksik, uzmanlık tarafından yeterince desteklenmeyen veya yanıltıcı olduğunu göstermektedir.

Slovenya, %63 onay oranıyla ortalamanın üzerinde yer almaktadır. İçerik nispeten yüksek kalitededir, ancak özellikle sunulan bilgilerin tutarlılığı ve eksiksizliği açısından hala önemli ölçüde iyileştirme alanı bulunmaktadır. Son olarak, İtalya ve Portekiz gibi bazı ülkeler güçlü sonuçlar gösterse de, İspanya ve uluslararası değerlendirmeler, bu alanlardaki dijital içeriğin ortalama olarak yarısından azının (45%) kabul edilebilir olduğu ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle, dijital içeriklerin yarısından fazlası genellikle eksik, yeterli uzman desteğinden yoksun veya potansiyel olarak yanıltıcıdır.



Co-funded by
the European Union



Öneri

Bazı ülkelerde cesaret verici sonuçlar elde edilmiş olsa da, sınırlı sayıda içeriğin değerlendirildiği göz önünde bulundurulduğunda, tüm ülkelerin daha net standartlar, daha güçlü editöryal rehberlik ve hedefe yönelik eğitim yoluyla diyet, sağlık ve spor alanlarında dijital içerik oluşturucular için kapasite geliştirme girişimlerine öncelik vermesi elzem olmaya devam etmektedir. Ayrıca, doğrulanmamış, güvenilir ve güvensiz içerikle mücadele etmek için sistematik mekanizmaların yanı sıra hem ulusal hem de uluslararası gözetime acil ihtiyaç vardır.



Co-funded by
the European Union

3.4. Platformlara göre analiz

Analiz için iki ana mobil uygulama platformu ve en yaygın sosyal medya platformları seçildi. Aşağıdaki şekilde, bu uygulama ve sosyal medya platformların sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlar seçilen üç çalışma alanının (sağlık, beslenme ve spor) toplam sonuçlarını göstermektedir.

Platform	n	Onaylandı (O)	Düzenleme Gerekli (DG)	Reddedildi (R)	O %	DG %	R %
Apple Store	103	41	52	10	39.81	50.49	9.70
Play Store	87	38	43	6	43.68	49.42	6.9
Both	73	39	34	0	53.42	46.58	0.0
Instagram	275	135	116	24	49.09	42.18	8.73
YouTube	113	50	54	9	44.25	47.79	7.96
Facebook	89	54	29	6	60.67	32.58	6.75
Twitter	80	46	23	11	57.5	28.75	13.75
TikTok	135	60	56	19	44.44	41.48	14.08
Total	692	345	278				

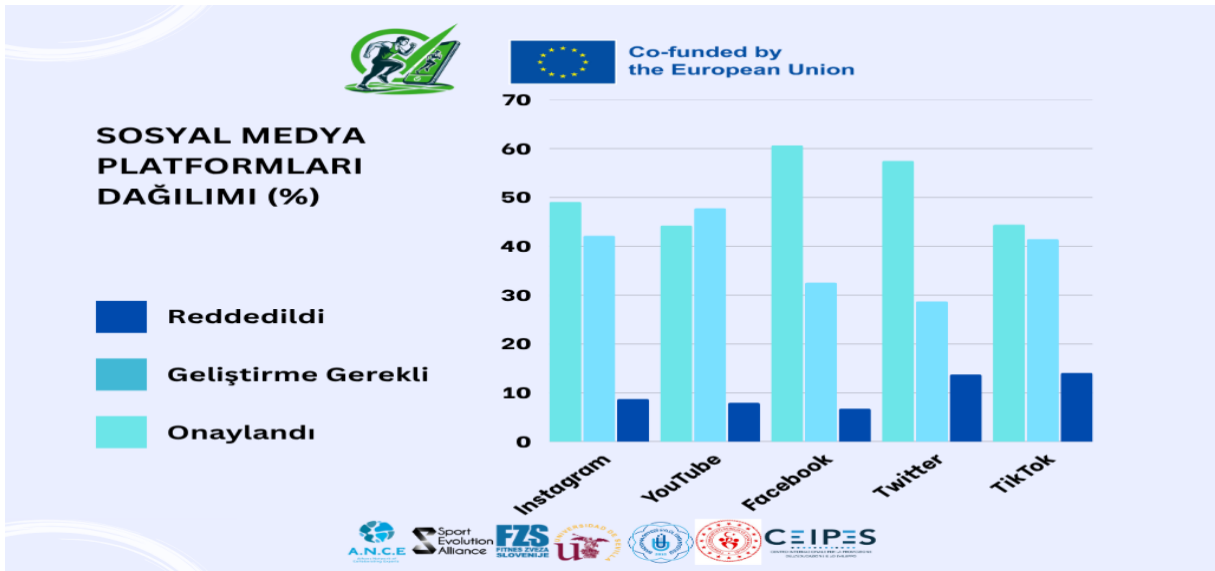
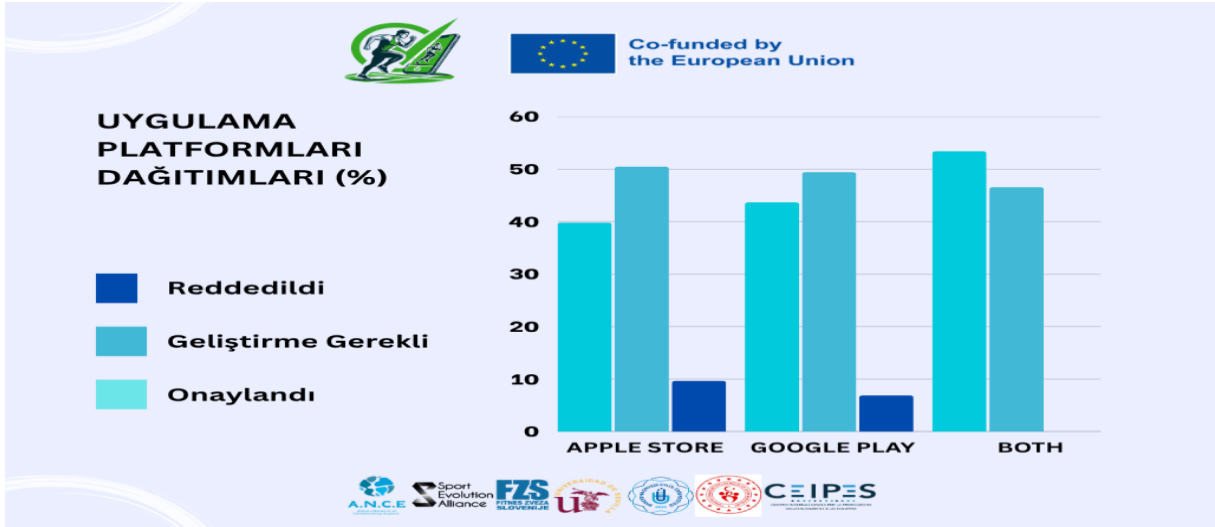
14



Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the Green Tick Project Partners only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.



Co-funded by
the European Union

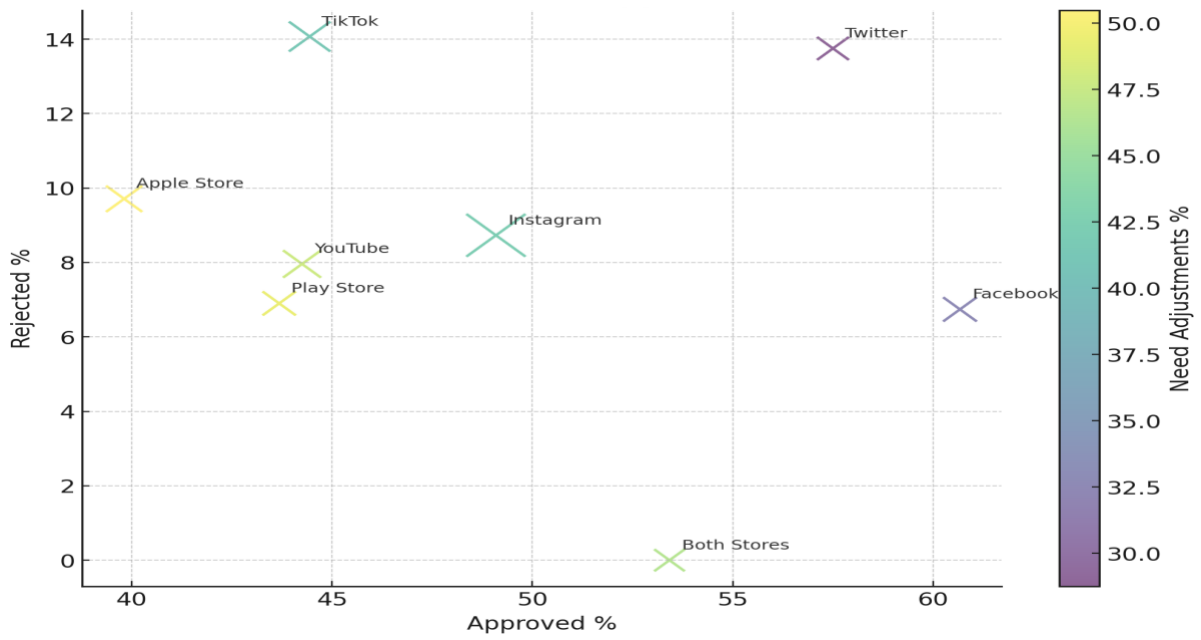


Şekil 6. Platformların Değerlendirilmesi (Uygulamalar ve Sosyal Medya)

Platforma göre dijital içeriğin analizi, kullanıcıların uygulamalar ve sosyal medya platformları aracılığıyla aldıkları bilgilerin kalitesi, güvenilirliği ve profesyonel desteği açısından farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuçlar, sosyal medya platformlarının uygulamalara kıyasla genel olarak daha yüksek bir onay oranına sahip olduğunu göstermektedir. Ancak, sosyal medya platformları aynı zamanda daha fazla ayarlamaya ihtiyaç duymakta ve uygulama tabanlı içeriğe kıyasla daha fazla reddedilmeyle karşı karşıya kalmaktadır.



Uygulama mağazaları ile ilgili olarak, her iki platform da sağlık, spor, diyet ve sürdürülebilirlik alanlarında benzer uygulama kalitesine sahip olduğunu gösteren çok benzer sonuçlar vermektedir. Beklendiği gibi, her iki platformda da bulunan uygulamalar, daha doğrulanabilir ve güvenli içerikleriyle daha yüksek güvenilirlik göstermektedir. Uygulamalardaki içeriğin yaklaşık %40'ı onaylanırken, neredeyse %50'si düzenlenmeye ihtiyaç duymaktadır, bu da uygulamaların genellikle eksik veya yeterince doğrulanmamış bilgiler içerdiğini göstermektedir.



Şekil 7. Platformlar için Dağılım Grafiği

Ortalama olarak, sosyal medyada içeriğin yarısından biraz daha fazlası onaylanırken, yaklaşık %40'ı düzeltme gerektirmektedir ve %10'dan fazlası önemli ölçüde riskli kabul edildiği için değerlendirme sırasında reddedilmiştir. Bununla birlikte, içerik kalitesindeki farklılıklar daha da belirgindir. Facebook ve Twitter en yüksek onay oranlarıyla öne çıkmakta, bu da bu platformlardaki doğrulanmış içeriklerin çoğunun sağlam profesyonel standartlara uygun olduğu ve daha geniş kullanım için uygun olduğu anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda daha iyi yapılandırılmış içerik kontrol mekanizmaları veya içerik oluşturucular arasında daha fazla hesap verebilirlik olduğunu da gösteriyor.



Co-funded by
the European Union

Instagram yaklaşık %50 onay oranına ulaşmaktadır. Bu nispeten iyi bir oran olsa da, içeriğin neredeyse yarısı şüpheli olmaya devam etmektedir. Bu durum özellikle endişe vericidir, çünkü Instagram, TikTok ile birlikte gençler arasında en yaygın kullanılan platformlardan biridir ve bu da sağlık, beslenme ve sporla ilgili doğrulanmamış bilgilerin yayılma riskini artırmaktadır. YouTube yaklaşık %45 onay oranı ile TikTok ile birlikte güvenilirliği daha düşük platformlar arasında yer almaktadır. İçeriğin büyük bir kısmı düzeltme veya ret gerektirmektedir, bu da kalite kontrolünün genellikle daha zor olduğu video tabanlı platformların zorluklarını yansıtmaktadır. Ayrıca videoların daha uzun olması da buna neden olmaktadır. TikTok, diğer tüm platformlara kıyasla en yüksek reddedilme oranını gösterirken, aralarında en eskisi olan Facebook en düşük reddedilme oranını kaydetmektedir. Genel reddedilme oranı nispeten düşük görünse de (yaklaşık %9), toplamda hem sosyal medya hem de uygulamalar için düzeltme gerektiren içeriğin önemli bir kısmı (%42) bulunmaktadır. Katılımcıların hangi içeriklerle ne ölçüde etkileşimde bulunduklarını bilmediğimizden, şüpheli veya yanıltıcı içeriğin yaygın olarak bulunması önemli sağlık riskleri oluşturmaktadır.



Öneri

Her iki platformdan da erişilebilen uygulamalar daha güvenilir olma eğilimindedir; bunun nedeni muhtemelen bu uygulamaların geliştirilmesi ve sürdürülmesinin daha yüksek yatırım ve daha fazla profesyonellik gerektirmesi ve bunun sonucunda daha doğrulanabilir ve daha güvenli içeriğin ortaya çıkmasıdır. Uygulamalardan daha fazla onaylanmış sosyal medya hesabı olmasına rağmen, uygulamaların ortalaması sosyal medyadan daha yüksektir, bu da uygulamanın doğasının daha tutarlı, yapılandırılmış ve sistematik içerik üretmeye ihtiyaç duyduğunu ortaya koyarken, eleştirel düşünme yaklaşımı hala önemini korumaktadır



Co-funded by
the European Union



4. SM Hesaplarına/Uygulamalarına Verilen Geri Bildirimlerin Yorumlanması

Değerlendirme için ilgili dillerde profesyonel değerlendiricilerin yaptığı 150'den fazla bireysel yorum ve geri bildirim toplandı. Bu nitel verilerin tamamen sistematik ve kapsamlı bir analizi mümkün olmamakla birlikte, incelenen platformlarda diyet, sağlık ve spor ile ilgili dijital içeriğin niteliği hakkında fikir vermek amacıyla aşağıda bir özet sunulmaktadır. Bu özet 6 başlık altında sunulmaktadır.

1. *Bilimsel Güvenilirlik İhtiyacı*

- En sık yapılan yorum, bilimsel araştırmalara, hakemli kaynaklara veya uzman işbirliğine atıfta bulunulmamasını vurgulamaktadır.
- Kullanıcılar, sosyal medya ve uygulamalarda sürekli olarak daha fazla bilimsel dayanaklı bilgi, alıntı ve şeffaf kaynak gösterimi talep etmektedir.

2. *Uzmanlığın Şeffaflığı*

- Hem Sosyal Medya hesapları hem de uygulamalar, eğitim geçmişi, mesleki nitelikler veya uzmanlarla yapılan işbirlikleri hakkında ayrıntılı bilgi sağlamamaktadır.
- Bu belirsizlik güveni zedelemekte ve güvenilirlik konusunda endişeler doğurmaktadır.

3. *İçerik Kalitesi ve Yapısı*

- **Uygulamalar:** Genellikle daha yapılandırılmış ve sistematik olmakla birlikte, çoğunda hala öğretici içerikler, eğitimsel derinlik veya akran değerlendirmeli temeller eksiktir.
- **Sosyal Medya:** Erişilebilir ve motive edici olmasına rağmen, içerikler genellikle anekdot niteliğinde, tanıtım veya eğlence odaklıdır ve kanıta dayalı destek sınırlıdır.

4. *Ticarileştirme ve Tanıtım Önyargısı*

- Birkaç yorumda, kanalların veya uygulamaların açıkça belirtilmeksizin öncelikle ürünleri/markaları (takviyeler, giyim, kozmetik) tanıtmak için hizmet ettiği belirtilmektedir.



Co-funded by
the European Union

- Bilgilendirici, eğitici veya dengeli içeriğin sıklıkla göz ardı edilerek ürünlerin/markaların tanıtılması, oldukça endişe vericidir.

5. **Sürdürülebilirlik ve Güvenlik**

- Güvenli olmayan/yanıltıcı uygulamalar, sürdürülebilirlik odaklı içerik için endişe kaynağı olmaya devam etmektedir. Bu nedenle, özellikle aşırı iddialar için daha net güvenlik kılavuzları gereklidir.

6. **Bağlılık ve Profesyonellik**

- Olumlu bahisler, tanınmış uzmanlarla işbirliği yapan, şeffaf nitelikler sunan veya güvenilir araştırmalar kullanan hesapları öne çıkarmaktadır.
- Düşük seviyede aktif veya kötü düzenlenmiş profiller (az sayıda video, doğrulama yok) düşük puan almış ve genellikle “reddedildi” olarak değerlendirilmiştir.

Özetle, önemli SM hesapları ve uygulamaları (yaklaşık %50) profesyonellik sergilemekte, araştırmalara atıfta bulunmakta, uzmanlarla işbirliği yapmakta ve yapılandırılmış, özlü içerikler sunmaktadır. Ancak çoğunluğu şeffaf referanslardan yoksundur, anekdotik veya tanıtım amaçlı içeriğe dayanmakta ve bilimsel dayanakları zayıf kalmaktadır.





Co-funded by
the European Union

5. Önerilen İyileştirmeler

Analiz, açık bir model ortaya koymaktadır: daha fazla işbirliği istekliliği, daha yüksek içerik kalitesi ile ilişkilidir. Bu durum, içerik üreticilerinin katılımını artırmaya odaklanan stratejiler için fırsatlar sunmaktadır:

Proaktif iletişimi teşvik etmek

- Yanıt oranlarının düşük olduğu ülkelerde, iletişim güçlendirilmeli ve Green Tick etiketinin yaratıcılara sağladığı faydalar açıkça sunulmalıdır.
- Daha fazla farkındalık, işbirliği yapma istekliliğini artırabilir ve bu da uzun vadede daha yetkin içeriklere dönüşür.

En iyi uygulamaları olan ülkeleri model olarak kullanmak

- Portekiz ve İtalya, yüksek kaliteli içerik payını yaratıcılar arasında olumlu bir tutumla birleştirerek iyi uygulama örnekleri olarak gösterilebilir.
- Çalıştaylar, web seminerleri, eğitimler ve ülkeler arası deneyim paylaşımları düzenlemek, içerik kalitesinin daha zayıf olduğu alanlarda sonuçları iyileştirebilir.

İçerik yetkinliğini olumlu itibarla ilişkilendirme

- “Green Tik” etiketini alan profiller, bunu izleyicileri için bir güven işareti ve katma değer olarak kullanabilir. Bu, içerik oluşturucuları aktif olarak katılımında bulunmaya ve içeriklerinin kalitesini artırmaya motive eder.

Zorlu alanlara yönelik hedefli destek

- Yunanistan ve Türkiye için, duyarlılığı artırmayı ve dijital okuryazarlığı geliştirmeyi amaçlayan hedefli kampanyalar geliştirmek mantıklı olacaktır.





Önerilen metodolojik iyileştirmeler:

- Akran değerlendirmesi, değerlendirmelerde öznelliği en aza indirmeye yardımcı olacaktır ve böylece bulguların objektifliğini artacaktır.
- Referansları doğrulamak, iddiaları tespit etmek ve gerçekleri yarı otomatik olarak kontrol etmek için yapay zeka kullanın.
- Kontrol listesini farklı içerik üretici tarzlarına uyarlanması ve soruların alanlara göre (diyet, sağlık, spor, sürdürülebilirlik) düzenlenmesi gerekmektedir.
- Daha ayrıntılı içerik değerlendirmesi için her alandan konu uzmanlarını dahil edilmesi gerekmektedir.

5. Sonuç

Sağlık, spor, beslenme ve sürdürülebilirlik alanlarındaki içeriklerin analizi, dijital platformlardaki bilgilerin kalitesinin düzensiz ve çoğu zaman yetersiz olduğunu açıkça göstermektedir. Ortalama olarak, içeriğin sadece yaklaşık %50'sinin yetkin olup, diğer yarısının ise şüpheli veya yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Sosyal medya genel olarak daha fazla onay alırken, uygulamalar daha yapılandırılmış ve doğrulanabilir içerik politikalarını yansıtan daha yüksek bir ortalamaya sahiptir. Bununla birlikte, sponsorluk politikaları, ticari çıkarlar, sınırlı uzmanlık ve yanıltıcı veya şüpheli içeriğe karşı zayıf kontrol mekanizmaları, her iki platform için de riskler oluşturmaya devam etmektedir.

En iyi sonuçlar, içeriğin en yüksek kalitede olduğu ve içerik üreticilerinin de işbirliğine en istekli olduğu Portekiz ve İtalya'dan gelmektedir. Buna karşılık, Yunanistan ve Türkiye, onaylanan içeriğin en düşük payına ve içerik üreticilerinin düşük katılımına sahip olarak öne çıkmaktadır. Sosyal ağlar arasında Facebook ve Twitter en yüksek onay payına sahipken, Instagram, YouTube, TikTok ve Apple Store ile Play Store'daki uygulamalar eksik, şüpheli veya uygun olmayan içerikler konusunda daha büyük bir paya sahiptir. Sonuçlar, güvenli bir dijital dünya sağlamak için aşağıdakilerin gerekli olduğunu doğrulamaktadır:



Co-funded by
the European Union

- ***Doğrulanmış ve onaylanmış içeriğin payını artırın,***
- ***Yaratıcıları işbirliği yapmaya teşvik edin ve***
- ***Green Tick etiketi ile net kalite standartları belirleyin.***

Bu nedenle, Green Tick projesini sürdürmek ve genişletmek çok önemlidir. Proje, çevrimiçi içeriğin değerlendirileceği, güvenilir profillerin önceliklendirileceği ve kullanıcılara güvenli, profesyonel destekli ve doğrulanmış bilgilere erişim sağlanacağı sağlam kalite çerçeveleri oluşturma fırsatı sunmaktadır. Ancak bu şekilde, uzun vadede güvenilir bir dijital ortam yaratabilir ve genç nesillerin interneti sorumlu bir şekilde kullanmasını sağlayabiliriz.

